

21-MART - NAVRO'Z UMUMXALQ BAYRAMI!

www.tongyulduzi.uz

Vatan yagonadir,
Vatan bittadir!

N:11 (66968)
2014-yil
17-mart

TONG YULDUZI

Gazeta 1929-yil 1-avgustdan chiqa boshlagan

O'zbekiston Respublikasi bolalar va o'smirlar gazetasi

ISSN - 2010-6092

Borliq yasandi bedor, Navro'zimiz muborak,
Ko'ngilga ko'chdi gulzor, Navro'zimiz muborak!

Bangladesh Janubiy Osiyoning janubi-sharqida joylashgan davlat. Ushbu mamlakat g'arb, sharq, shimol tarafdan Hindiston bilan va janubda esa Bengal qo'itig'i bilan chegaradoshdir. Bangladesh so'zining ma'nosi bengal tilidan «Bengallar yeri» deb tarjima qilinadi.

Bangladesh 1971-yil 26-martda o'z mustaqilligini qo'iga kiritgan. Bu davlat hududidan uchta yirik daryo – Ganga, Brahmaputra va Meghna bilan birga ko'plab kichik daryolar va kanallar oqib o'tadi. Qolgan yam-yashil yerlar Himolay tog'larining janubi-g'arbiy tomonlarida yastangan. Mamlakatning janubi-sharqi qismida esa balandligi 244 va 610 metrgacha yetadigan u qadar katta bo'Imagan

adirlar mavjud. Eng ulkan tog'lar Chittagong shahrining janubi-sharqiy tomonida joylashgan.

Dakka shahri, mana 400 yillardiki, Bangladeshning poytaxtidir. Chittagong, Rajshahi, Khulna, Barisal, Sylhet, Dakka shaharlari mazkur davlatning asosiy 6 ta yirik markazlari hisoblanadi. Shuningdek, Bangladesh 64 ta ma'murly viloyatlar va 483 ta kichik shaharlarga ega.

Ayni vaqtida Bangladesh aholisining soni 150 million kishidan iborat. Aholining 77 foizi qishloq joylarida yashaydi va 50 foizi dehqonchilik bilan kun kechirishadi. Bangladesh xalqi guruch va baliqdan tayyorlangan taomlarni sevib iste'mol qiladi.

SIZLARNI OMADLI XALQ, DEGIM KELADI,

– deydi Bangladesh Xalq Respublikasining O'zbekiston Respublikasidagi Favqulodda va muxtor elchisi Mosud MANNAN janoblari.

– Yoshligimdan o'zbekistonning Markazi Osiyoga kelish orzum edi. Ayniqsa, O'zbekistonni ko'rishga juda oshiqardim. Yurtingizga keldim-u. O'zbekiston tasavvurimdagidan ham ko'ra go'zal diyor ekaniga guvoh bo'ldim. Bu yurtning tarixiy obidalarini meni butkul o'ziga rom etdi. Odamlarining mehmondo'stligi, ko'chalarining ozodaligi, taomlarining mazaliligi e'tiborimni tordi. O'zbek yozuvchi va shoirlarining asarları meni qiziqtirib qoldi. Ayni damda Alisher Navoiy g'azallarini bengal tiliga tarjima qilayapman, Zulfiya she'riyatining shaydosiman, Zahiriddin Muhammad Boburning «Boburnoma» asarini bolalik yillarimdayoq bengal tilida o'qib chiqqanman. O'zim ham ba'zan she'rler mashq qilaman.

Men Bangladeshda yosh avlod ta'limgarbiyasiga oid ko'plab tashkilotlarda faoliyat yuritganman. Shu bois, yoshlarning ta'limgarbiysi va ma'naviyati meni hamisha qiziqtirib keladi. Ish yuzasidan dunyoning ko'plab davlatlarida bo'ldim. Biroq, ular ichida O'zbekiston butkul o'zgacha.

Bugun o'zbekistonlik bolalarga berilgan imkoniyatlar bilan tanishar ekanman, hayratim oshgandan oshaveradi. Yoshlar uchun qayg'uradigan, ularning har tomonlama yetuk inson bo'slib yetishishlari uchun barcha sharoitlarni yaratib berayotgan Prezidenti bor ekan, demak, bu yurtning kelajagi porloqdir. Ko'p bora

D. SHAIKHOVA o'ziga surʼat

eshitganim, «O'zbekiston – ulkan imkoniyatlar mamlakati», degan gap qanchalik to'g'ri ekanligini amalda ko'rib, bilib turibman.

O'zbekistonlik bolalardan esa faqatgina puxta bilim olish, tinmay izlanish talab etiladi. Bu yo'lda siz aziz o'g'il-qizlarga omad tilayman va insoniy fazilatlar sizlarni hech qachon tark etmasin, deymyan.

Navro'z bayramingiz muborak bo'lsin!

BIZDAN BAXTLI INSON YO'Q

«*Bir tilni bilgan bir inson, ikki tilni bilgan ikki inson*», deyishadi. Prezidentimizning «*Chet tillarini o'rganish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida*»gi Qaroridan so'ng o'g'il-qizlar orasida til o'rganishga qiziquvchilar soni ko'paygandan ko'paydi. Ana shunday yoshlardan biri Sayyora Rahimovadir.

Sayyora 2013-yilda Bangladesh davlatida olti oylik grant o'quv dasturiga binoan Savar viloyatining Gonobishvabidyal universitetida bengal tili mutaxassisligi bo'yicha tahsil olib qaytdi.

– Buning uchun, avvalo, davlatimizga, qolaversa, Toshkent davlat sharqshunoslik institutining Janubiy Osiyo tillari kafedrasiga, Bangladeshning O'zbekistondagi elchixonasiga o'z minnatdorchiligidini izhor etaman, – deydi Sayyora Rahimova. – Men o'z magistrlik darajamni Hindistondagi Javoharla'l Nera nomidagi universitetda tugallab, janubiy Osiyoning yana bir go'zal davlati bo'lmish Bangladeshda ham o'z faoliyatimni davom ettirganimdan va qolaversa, ushbu davlatning tilini o'rganganimdan juda xursandman. Bangladeshlarning mehmondo'stligi va mehribonchiligi xuddi biz o'zbekistonliklarga o'xshab ketarkan.

Bayramlarni sanab o'tsam, avvalambor, hayat ayyomlari, «Pahela Falgun» – bahor festivali, «Pahela Baishakh» – konserd dasturining nishonlanishi, «Barsa Baran» – yomg'imi qutlash, «Sharadiya Utsab» – kuzgi festival kabi mavsumi bayramlarni ko'rib, bangladesh xalqi bilan yanada yaqinroq tanishdim.

Mustaqilligimiz sharofati ila biz yoshlar dunyoning istalgan davlatida tahsil olish imkoniyatiiga egamiz. Mamlakatlararo tinchlik, totuvlik, do'stlik rishtalarini yanada mustahkamlashda o'z hissamizni qo'sha olsak, bizdan baxtli inson yo'q.

Feruza SOYIBJON qizi yozib oldi

MUTOLAA ZAVQI

Men kitobni bir hafta deganda o'qib tugatdim. So'ng, dadamning oldilari ga kelib, bu asardan olgan taassurotlarimni birma-bir aytil berdim. Dadam so'zlarimni diqqat bilan eshittdilar-da, «Barakalla, o'g'lim», deya boshimni asta silab qo'yildilar.

Ana shu voqeab sabab, kitob eng yaqin do'stimga aylandi. Shukurki, hali ham kitobni sira qo'limdan qo'yamyan. U bilan bo'ladigan muloqotni esa hech nimaga almashmayman...

Istiqlol yillarda yoshlarimiz ong-u shuurida, dunyo-qarashida bemisil o'zgarishlar ro'yergan bugun barchamizga ayon. Bularning bari yurtimizda yosh avlod kamolotiga, ularning bilim olishi, o'z iqtidorini namoyon etishi uchun yaratib berilayotgan shart-sharoitlar samasidir. Qolaversa, keyingi yillarda o'quvchilar o'tasida gazetxonlik, kitobxonlikni keng targ'ib etish, ular qalbida ijodga, adapbiyotga mehr uyg'otish, ayniqsa, bu jarayonda ollanining, mahallaning tutgan o'mini mustahkamlash borasida ham muayyan ishlar olib borilmogda. 2014-yilning «Sog'lom bola yili» deb nomlanishida ham yosh avlodni nafaqat jismonan, balki ma'nan barkamol bo'lib kamolga yetishini ta'minlashdek ezuq maqsad mujassamdir.

Obidjon, Tursunboy Adashboyev, Kavsar Turdiyeva kabi taniqli bolalar yozuvchi va shoirlari, respublika bolalar nashrlari ijodiy xodimlari hamda adapbiyotga ixlosmand o'quvchi yoshlar ishtirot etishdi.

Yig'ilishni O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi raisi, O'zbekiston xalq yozuvchisi Muhammad Ali kirish so'zi bilan ochdi. So'ng, uyushmaning bolalar va o'smirlar adapbiyoti kengashiga raisi Ashurali Jo'rayev so'zga chiqib, bugungi globallashuv davrida har bir millat o'zligini, milliy urf-odatlarini saqlab qolishi muhim masala ekan, ayniqsa, o'sib kelayotgan yosh avlodni chetdan bo'layotgan axboriy xurujlardan himoya qilish zarurligini ta'kidlab, bunda bizga eng yaqin ko'makchi kitob va albatta, gazeta va jurnallar ekanini aytil o'tdi. Shuningdek, yig'ilishda ishtirot etgan yozuvchi va shoirlar ham bolalar adapbiyotining bugungi kundagi vazifalari haqida o'zlarining qimmatli fikr-mulohazalarini bildirdilar.

Sa'dullo TURSINOV

«Jondan aziz farzandlarimiz, ayniqsa, qiz bolalarni hayotga tayyorlash, ularni bolalikdan boshlab zamonaq bilim va kasb-hunarlarga, madaniyat va sportga oshno etish, urchodat va marosimlarni davr talablari bilan uyg'unlashtirish kabi muhim vazifalarni amalga oshirishda siz, muhtarama ayollarimizga, sizlarning aql-zakovatingiz, jonkuyarlik fazilatlariniza tayanaman.»

OQILA, BILIMDON, LOBAR QIZLAR

Bu so'zlar yaqinda muhtaram Prezidentimizning 8-mart bayrami munosabati bilan yurtimiz xotinqizlariga yo'llagan tabrigida aytib o'tildi.

saraları saralab olsındı. A'lō xulqi, zukkoligi, o'qishdagı muvaffaqiyatlari, tashabbuskorligi bilan noyob iste'dodini namoyon etayotgan hamda adabiyot,

Aziz bolajonlar, orangizda o'z iqtidori va salohiyati bilan turli ko'rik-tanlovlarda, «Bilimlar bellashuvi»da faol ishtirok etayotgan o'quvchilar ko'pchilikni tashkil etsa kerak-a? Bugun biz sizlarni yutuqlar sari dadil odimlayotgan ana shunday iqtidori tengdoshlarinig bilan tanishtiramiz.

IQTIDORLI RODA

Sinfimizda a'lachi, bilimdon o'quvchilar talaygina. Ana shunday o'quvchilardan biri Iroda Shomirzayevadir. Dugonam o'zining tirishqoqligi, xushmuomalaligi, qolaversa, fanlarni yaxshi o'zlashtirishi bilan barchamizga o'rnat bo'ladi. Chevarchilik va pazandalikni o'miga qo'yadigan bu sinfdosh dugonam sportning badiiy gimnastika turi bilan ham mutazam shug'ullanib keladi. Iroda shu kungacha viloyat va respublika miyisosida o'tkazilgan musobaqlarda faol ishtirok etib, diplom va esdalik sovg'alari bilan taqdirlangan.

Biz mana shunday iqtidori tengdoshimiz borligidan faxrlanamiz. Kelajakda uning Vatanimiz sharafini xalqaro musobaqlarda ham munosib himoya qilishiga ishonamiz.

*Adiba ABDURAIMOVA,
Samargand viloyati, Qo'shabot tumanidagi 85-umumta'lum maktabining 9-«A» sinf o'quvchisi*

DUGONAM HAQIDA SO'Z

Sinfidoshim Charo ona tili va adabiyot faniga juda qiziqadi. Bo'sh vaqtlarida kitob mutolaa qilishni, she'r yozishni yoqtiradigan tengdoshim har yili o'tkaziladigan «Bilimlar bellashuvi»da faol qatnashib, 1-, 2-o'rinnlarni egallab kelmoqda. Shuningdek, u tuman miyisosida o'tkazilgan «Kim ko'p she'r biladi?» tanlovida ham 1-o'rinni qo'lga kiritgan. Bu iqtidori dugonamning yutuqlarini sanab, adog'iga yetilmaysiz. Uning kelajakda bundan-da yuksak marralarni zabit etishiga tilakdoshmiz.

3

*Marjona ERGASHEVA,
Qashqadaryo viloyati, Kitob tumanidagi 34-umumta'lum maktabining 6-«B» sinf o'quvchisi*

madaniyat, san'at, ta'lif va sport sohalaridagi alohida yutuqlari uchun Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahrining iqtidori qizlari Zulfiya nomidagi Davlat mukofoti bilan taqdirlanishdi. Eng quvonarlisi, bu yil Davlat mukofoti bo'yicha ko'zda tutilgan 14 nafar emas, balki 16 nafar qizlar o'z orzulariga erishishdi.

Zulfiya nomidagi Davlat mukofoti sohibalari — Namangan viloyati, Kosonsoy tumanidagi 22-umumta'lum maktabining 8-sinf o'quvchisi **Shohsanan Usubjanova**, Qoraqalpoq davlat universiteti qoshidagi 1-akademik litseyining 2-bosqich o'quvchisi **Ayjamal Joldasbayeva**, Xorazm viloyati, Xiva tumanidagi 7-umumta'lum maktabining 9-sinf o'quvchisi **Nasiba Rominova**, Toshkent shahri, Yunusobod tumanidagi 122-umumta'lum maktabining 9-sinf o'quvchisi **Xurshida Hakimova**, Buxoro tumanidagi 6-umumta'lum maktabining 9-sinf o'quvchisi **Mohinur Namozova** yuksak mukofot uchun o'z minnatdorchiliklarini izbor etishar ekan, bundan keyin ham chuqr bilim olish uchun izlanishda davom etishlarini, qolaversa, jamiyat hayotidagi faoliyklarini yanada oshirishga so'z berdilar.

Biz esa niyatingiz ijobat bo'lsin, deya tilak bildiramiz. Barcha — 16 nafar Zulfiya nomidagi Davlat mukofoti sohibalariga qarata, ko'ksingizga yarashib turgan, xalqimiz ardog'idagi sevimli shoiramiz Zulfiyaxonimning siyomasi aks ettirilgan ko'krak nishoningiz muborak bo'lsin, deymiz!

AFSONALAR O'LAMIDA

Kuni kecha poytaxtimizdaggi Madaniyat va san'at ko'rgazmasi zalida O'zbekiston Respublikasi Madaniyat va sport ishlari vazirligi, O'zbekiston Badiiy ijodkorlar uyushmasi hamkorligida «Dunyo xalqlari afsonasi» deb nomlangan ko'rgazma tashkil etildi.

Mazkur ko'rgazmadan kulolchilik chinni, gobelen, batik, rang-tasvir asarlari va qo'lda yasalgan buyumlar joy olgan. Ayniqsa, taniqli o'zbek rassomi Ahmad Boboyevning afsona va rivoyatlar asosida chizgan rasmlari ko'pchilikda katta taassurot qoldirdi. Shuningdek, qadimgi o'zbek, yunon afgonlari asosida yaratilgan Farhad va Shirinning kichik haykalchaları, Midas siyomisi, Dedal va Ikar eposiga ishlangan Ikar siyomisidagi ko'za, milliy an'analarimiz ufurib turgan kulolchilik anjomlari va chinni buyumlar tadbiriga

kelgan mehmonlarda katta qiziqish uyg'otdi. Ko'rgazmada Xolida Toirova, Ruslan Qodirov, Valeriya Ilina kabi yosh ijodkorlarning ijod namunalarini ham uchratish mumkin.

Bu yerga kelgan yoshlar ko'rgazmadan organ taassurotlari haqida «Tashrif buyurganlar» daftariga o'z fikr va mulohazalarini yozib goldirishdi.

*Ozoda TURSUNBOYEVA.
Suratlar muallifi:
Zuhra NISHONOVA*

KO'CHAT EKIB, BOG' YARATAMIZ

O'shanda 6-sinfda o'qirdim. Sinf rahbarimiz qishning oxirgi kunlarida darsdan so'ng dabdurustdan bahorni kim qanday kutib olmoqchi ekanligi haqida so'radilar. Hali o'yab ko'rmaganimiz uchun bir narsa deyolmadik. Bu g'alati holatdan ustozning o'zlarini bizni yana chiqarib oldilar.

Bahor yasharish, uyg'onish fasli. Uni bog'lar, ko'chalar atrofini tozalab, ko'chat ekish bilan kutib olish kerak. Birgina terak havoni qanchalik tozalab, bog'larni shamol-u bo'rnolardan himoya qilishini ko'z oldingizga keltirib ko'ring-a!

Ustozni hammamiz yaxshi ko'rardik. Shu bois, u kishini quvontirish uchun bahor kelishi bilan hovlimiz oldidagi ariq bo'yiga bir qator qilib terak novdalarini suqib chiqdim. O'qituv-chimiz aytganlaridek, terak joy tanlamas ekan. Sal o'tmay, novdalarim kurtak

chiqarib, barg yoza boshladi. Sinfdosolar bir-birimiznikiga borib, ko'chatlarimizni qanday rivojlanayotgani bilan qiziqardik. Eng asosiysi, biz har yili bahorni manzaralari va mevali ko'chatlar ekish bilan qarshilaydigan bo'ldik. Otamning aytishlaricha, mening teraklarim yana ikki-uch yildan keyin imorat ishlariqa qo'il kekar ekan.

Maqolani o'qiyotgan do'stim «Biz ko'p qavatlari uysa turamiz-ku, bunday imkon bilda yo'q», deyishlari mumkin. Biroq, xulosa chiqarishga shoshamsligingizni so'rardim. Men ko'p qavatlari uysa turadigan onaxonni bilaman. U kishi har kuni erta tongdan uylari oldidagi maydonchada o'zlar o'stirgan gullarni sug'oradilar. Behi, olcha, tu kabi ekkan mevali daraxtlarini parvarishlaydilar. O'sha atrofda yashovchisi kishilar bu mo'jazgina bog'ni «Dono xola bog'i» deb e'zozlashadi.

Ukajonim! Siz ham bu yilgi bahorni ko'chat ekish bilan kutib oling. Ishoning, bu mashg'ulot sizga olam-olam zavq bag'ishlaydi.

Yusuf ABDULLAYEV

«GULCHEHRALAR» TUHFASI

Yurtimizdagagi barcha ta'lim muassasalarida Navro'z ayyomi keng nishonlanmoqda. Yaqinda poytaxtimizdagagi «Gulchehralar» nomli

448-maktabgacha ta'lim muassasasida ham bayram tadbiri o'tkazildi. Kechada maskan tarbiyalanuvchilari o'zlarining ajoyib sahna ko'rinishlari, yod olgan she'r va qo'shiqlar guldastasini mehnolarga tuhfa etishdi.

Kichik guruh tarbiyalanuvchilari Mubinaxon, E'zozaxon va Arslonbek tomonidan bahorni tarannum etuvchi ingliz tilidagi qo'shiq va she'rlar yig'ilganlarda katta taassurot qoldirdi.

- Hozirgi kunda bizning 448-MTMda 330 nafar bolajonlar tarbiyalishmoqda.

Barcha guruhlarda ingliz tili, raqs va sport mashg'ulotlari mutazam o'tkazilmoqda. Kelgusida qo'shimcha yangi to'garaklar tashkil etishni rejalashtirganimiz, - deydi maskan mudirasi Shohista opa Qudratullayeva.

Tadbir so'ngida jajji raqqosalar tomonidan ijro etilgan raqsular bayram qatnashchilariga quvonch ulashdi.

Najmiddin TO'RAYEREV

«Tong yulduzi» gazetasini maktabimizning o'quvchilari sevib mutolaa qilishadi. Shu sababli, ular tahririyat xodimlarini Navro'z ayyomi bilan tabriklash istagini bildirishdi.

MAKTABIMIZDA BAYRAM

Men esa o'quvchilarning bu istaklarini amalga oshirish bilan birga, sizlarga ta'lim maskanimizda bo'lib o'tadigan har bir bayram tadbiri ko'tarinkin ruhda o'tkazilishini aytib o'tmoqchiman. Ijodkor o'quvchilalar bayramda she'riy mashqlaridan namunalar o'qishsa, boshlang'ich sinf o'quvchilari ustozlari Malohat Matqurbanova boshchiligidagi qo'g'irchoq teatrini namoyish etishadi. Bolajonlarimizning ana shunday ijodkor va san'atsevar bo'lib ulg'ayishlarida «Tong yulduzi» gazetasining o'mi beqiyos.

Fursatdan foydalanan, maktabimiz o'qituvchi va o'quvchilari nomidan gazetanining barcha xodimlarini kirib kelayotgan Navro'z ayyomi bilan samimiyl qutlayman. Barchangizga sihat-salomatlik, ishlaringizda omad tilayman!

Fotima BOLTAYEVA,
Xorazm viloyati, Qo'shko'pir tumanidagi
26-maktabning boshlang'ich xotin-qizlar qo'mitasi raisi

UMIDJONLARDAN BIRI

Sharoit taqozosi bilan yangi uya ko'chib o'tdi. Avval Mirzo Ulug'bek tumanining Darxon mahallasida turardik. Endi shu tumanning «Bo'z-2» deb ataladigan joyida yashayapmiz.

Bahorning ilk kunlaridan birida do'kondan ul-bul xarid qilib chiqayotsam, bir bo'ychangina bola yugurib kelib, qo'limdan narsalarimni oldi.

Xola, keling, yordamlashib yuboram...

Darxonda bunaqa manziratga o'rganib qolgan edim. Yordamga shoshilgan bolalar goh u, goh bu qo'shniqning bolasi, goh esa o'g'limning uka-jor'larini bo'lardi.

Bu bola esa notanish... Biroz o'ng aysizlandim. Avvalgidek:

- Ha, chopqilla, to'yingda «yor-yor» aytay, - deya olmadim. - Qo'yavering, yukim og'ir, - dedim.

- Xijolat bo'lmang, xola, bering, - deb qo'yarda-qo'ymay yukimni oldi. Uygacha olib kelib berdi.

«Bu zamonnинг bolalari u-bu deymiz-ku, aslida hammasi tarbiyaga bog'liq, baraka topsin ota-onasi», degan o'ylar bilan boladan hech narsa so'ramabman, «rahmat», deb qolaveribman.

Oradan bir hafta o'tib, yana shu manzara takrorlandi. Bu gal endi u bilan tanishib oldim, yo'l-yo'lkay suhbatlashib keldim. Bolaning ismi Umidjon, familyasi Shukurov bo'lib, Mirzo Ulug'bek tumanidagi 49-umumta'lim maktabining 6-«B» sinfida o'qir ekan.

- Qaysi fanlarga qiziqasiz?

- Jismoniy tarbiya, tarix, matematika fanlarini yaxshi ko'raman.

- Kelajakda kim bo'lmochisiz?

- Haydovchi bo'laman...

Umidjonning orzusiga bugundan qilayotgan ishlari mos tushadi. U yo'llarda odamlarga yordam berishdan huzur qilar ekan. Burro-burro gapiradigan pishiqqina bu bolaga qarab sinf rahbari Gulmiraxon, onasi Zahroxonni tasavvurimda tikladim.

Ehtimol, ular Umidjonga hech qachon birovning yukini ko'tarishib yubor deyishmagandir. Biroq, o'z ishlari, yaxshiliklari bilan farzandi, o'quvchisiga ibrat ko'rsatgandir... Har qalay, oramizda Umidjonday ziyrak, qadriyatlarimizga ehtiromli bolalar ko'pligidan xursand bo'ldim.

Qutlibeka RAHIMBOYEVA,
O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan madaniyat xodimi

Dorda raqsga tusha oladigan dorbozning harakatlari kimni hayratga solmaydi, deysiz?! Ayniqsa, siz bolajonlarni dorbozning uzun arqon ustida qanday qilib gava muvozanatini saglay olishi ajablantirsa kerak-a? Unday bo'lsa, Farg'ona shahridagi 10-maktabning 9-sinf o'quvchisi, yosh dorbor Sherdorbek Jminoening biz bilan suhbatda aytgan gaplariga qulog tuting:

NAVRO'Z TANTANASIDA ISHTIROK ETAMAN

— Dorbozlik san'atiga qiziqaman, —
deydi tengdoshingiz Sherdorbek.

— Asli biz Tursunali polvonning avlodlarimiz. Shu sababli, ikki yoshimdan dorbozlik san'atiga qiziqqan ekanman. Ilk bor menga dor ustida yurish va langar cho'p bilan ba'zi mashqlarni mustaqil bajarishni tog'am Baxtiyor Mamajonov o'rgatganlar. Bugun esa dorbozlikka bo'lgan mehrim tufayli poytaxtimizdag'i O'zbekiston Milliy bog'ida bo'lib o'tadigan Navro'z bayramida ishtirok etish baxtiga tuyassar bo'ldim.

Sherdobekning dor ustidagi mashqlarini kuzata turib, uning mahoratiga tan bergach, Baxtiyor dorboz deya nom chiqqagan tog'asidan ushbu san'at turi haqida so'zlab berishlarini so'radik:

— Bobomlarning ayishlaricha, dorbozlik taxminan ikki yarim ming yil avval paydo bo'lgan ekan. Aslida ochiq maydonlarda o'tkaziladigan tomoshalar bugungi kunda sirk san'atining ham bir janriga aylangan. Ba'zi tarixiy manbalarda Amir Temur saroyida ham ajoyib dor o'yinlari ko'rsatilgani yozib qoldirilgan. E'tiborli, bugunga kelib dorbozlik O'zbekistonning barcha hududlarida, ayniqsa, Farg'ona vodiysisda keng tarqalgan.

Bolajonlarni dorning balandligi necha metr bo'lishi qiziqitsa kerak-a? Dorbozlar 25 – 30 metr balandlikdagi ustunlarga qiya qilib tortiladigan arqon ustida langarcho'p bilan bo'ladigan o'yinlarni, turli mashqlarni bajarishadi. Dorda nafaqat bitta, balki ikki-uchta dorboz birgalikda tomoshalar ko'rsatishi mumkin.

Suhbatimiz yakunida esa uch yoshli Boburmirzo bilan ham yaqindan tanishdik. U sulolaneng eng kichik vakili ekan. Boburjonning mashqlarini kuzata turib, kelajakda mohir dorboz bo'lib yetishisha tilak bildirdik.

Sayyora QODIROVA

Aziz o'quvchilar, bahor faslini Navro'z bayramisiz tasavvur qilib bo'lmaydi, bayramlarni Ingliz tilini o'rganamiz! esa gullarsiz. Shunday ekan, keling, bahor gullarini ingliz tilida o'rganamiz!

Muzaffar AHMEDOV.
Suratlар muallifi: M. AZIMOV

Let's learn English!

SPRING COLOURFUL FLOWERS

You know dear pupils in our country we can not imagine spring without Navruz holiday and holidays without flowers. Then ... Lets learn spring colourful flowers in English!

Lets find spring flowers names by these expressions:

- Type of garden flower with a large, bushy head is Bog'da o'sar ushbu gul, mayin, sariq boshli u
- White flower with a yellow centre is O'rtasi sariq, gulbarglari oq bo'lgan gul bu
- This is brightly-colored and unusually shaped flower is Yorqin rangli va o'zgacha shaklga ega bo'lgan gul bu
- Beautiful spring flower grown from a bulb is Bahorning lampochkasimon go'zal gul bu

O'zDJTU talabasi
Dinara SHAKIROVA tayyorladi

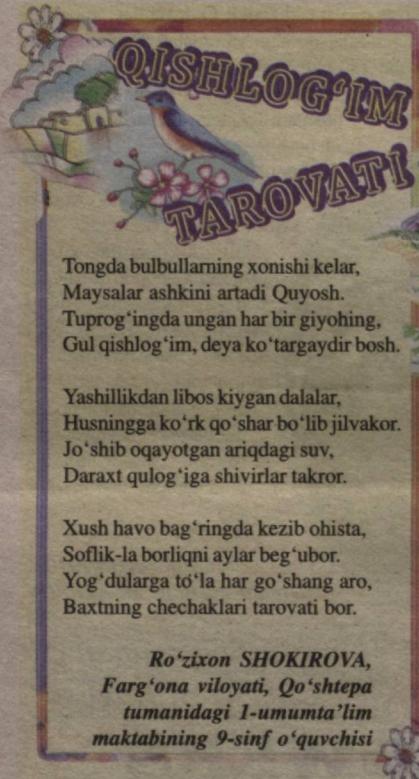
BIR YANGI KUN KELDI, QUTLUG' YANGI KUN!

Quyosh yer yuzini yoritdi. Mehrdar uyg'ongan maysalar shivirlab qirlarga chigdi.

Buloqlar ko'z ochdi. Bahor borliqqa jon ato etdi. Sayroqi qushlarning beg'ubor xonishi olamini tutdi. Gullarning hajrida yonib ado bo'lgan bulbullarning sog'inch to'la dil navolari ko'ngiliga orom bag'ishlaydi. Yalpizlarning ifori jildirab oqayotgan suvlarni go'yo sarxush aylaytongandeb. Bolalar ko'chalarini to'ldirib g'ildiraklarini g'izillatishadi. Bundan zavqlangan rassom

tabiat yer-u ko'kka beminnat rang sochadi. Biz esa yurtning qiyosiga qiyos izlaysiz. Yurakning qat-qatidan quyilib kelayotgan jarangdor so'zlarni zudlik bilan satrlarga tizishga oshiqamiz.

*Bir yangi kun keldi, qutlug' yangi kun,
Maysalar yugurib qirlarga bordi.*

Tongda bulburlarning xonishi kelar.
Maysalar ashkini artadi Quyosh.
Tuprog'ingda ungan har bir giyohing,
Gul qishlog'im, deya ko'targaydir bosh.

Yashillikdan libos kiygan dalalar,
Husningga ko'rak qo'shar bo'lib jilvakor.
Jo'shib oqayotgan ariqdag'i suv,
Daraxt qulog'iga shivirlar takror.

Xush havo bag'ringda kezib ohista,
Soflik-la borliqni aylar beg'ubor.
Yog'dularga to'la har go'shang aro,
Baxting chechaklari tarovati bor.

*Ro'zixon SHOKIROVA,
Farg'onan viloyati, Qo'shstepta
tumanidagi 1-umumta'lim
maktabining 9-sinf o'quvchisi*

Soylarda suvlari oqar,
Maysalarga xush yoqar.
Qirda lolaqizg'aldoq,
Ko'z ochar yangi buloq.

Yaylovdva poda boqib,
Olamiz undan qaymoq.
Navro'z kirib keladi,
Uyda bug'doy unadi.

Pishiramiz sumalak,
Osmonda laylak uchlar.
Hammayoq ko'karadi,
Ko'nglimiz yasharadi.

*Burgutali YUSUPOV,
Namangan viloyati, Mingbuluoq
tumanidagi 16-umumta'lim
maktabining 5-«A» sinf o'quvchisi*

SABOLAR QANOTIDA

Chug'urlab sho'x qaldirg'och,
Deydi: tezroq eshik och.
Bahor nomli otida,
Sabolar qanotida – Navro'zi olam keldi.

O'sdi qirda boychechak,
Go'yoki bir oychechak.
Undi maysa dalada,
Ayni bir zo'r pallada – Navro'zi olam keldi.

Qizlar sochi jamalak,
Chiqdi ko'kka kamalak.
Doshqozonda sumalak,
Atrofida qirq malak – Navro'zi olam keldi.

Barg yozadi chuchinoma,
Eshigingni och, momo.
Bu kun tinchlik, obodlik,
Yurtimizda ozodlik – Navro'zi olam keldi.

*Mahbuba ABDULAZIZOVA,
Toshkent shahridagi
72-umumta'lim maktabining
6-«B» sinf o'quvchisi*

HAMAL - AMAL

Shohjahoning momosi bu yil ham bug'doy undirdi.
Qo'ni-qo'shnilar ularnigiga to'plangan. Shohjahon
qo'lidagi turli shakldagi toshchalarini suv
to'la kosaga soldi-yu, undirilgan bug'doy
maysalarini maydalab o'tirgan
momosining yoniga chopdi.

– Momojon, nega kuzda sumalak
pishirib bo'lmaydi?

– U bahor taomi, bolam. «Ilik uzildi»
chog'ida taningga darmon, yuragingga
quvvat bo'ladi. Undagi foydali ne'matlar
yil davomida horigan vujudingga kuch
bag'ishlaydi.

– «Ilik uzildi» nima degani? –
momosini yana savolga tutdi bolakay.

– Qish oxirlab, ko'klam kelar chog'
jismiz turli darmondorilarga muhtojlik sezadi. Mana, o'zing ham shu kunlarda
biroz uyuqchi bo'lib qolding. Sumalak, ko'k somsa, ko'k chuchvara kabi bahoriy
taomlar esa tanangning vitaminlarga bo'lgan ehtiyojini qondiradi.

Shohjahon momosini juda yaxshi ko'radi, so'zini aslo ikki qilmaydi. Urush
yillarini ko'rgan momo doimo nabiralariga, ozod va obod kunlarning qadriga
yetinglar, deydi.

Yordamga birin-ketin qo'shnilar chiqa boshlashdi. Biri
mosh, biri yog', yana birisi esa un, guruch ko'tarib chiqibdi.
Bu masalliqlar momo pishiradigan «sumalak oshi» uchun.

– Sumalak – ko'pchilikning taomi. Shuning uchun ham
u totli bo'ladi, katta-yu kichikni, mahalladoshlarni
birlashtiradi, – dedi momo atrofini o'rab olgan
balalaraga.

Katta doshqozonga sumalak solindi. Bolalar
terib kelgan toshlarini yuvib kelishgach, momoga
termilishdi.

– Sumalak qaynaganda, qilingan
barcha ezgu-niyatlar amalga
oshadi. Qani bolalarim, chin
dildan niyat qilib, orzu-istiklarining
aytib, toshchalarini qozonga solinglar.
Illo, nimaiki istaklarining bo'lsa, albatta,
ro'yogba chiqadi, – dedi momo.

Bolalar chug'urlashib qozonga
toshchalarini solishdi. Butun hovlini
sumalak va bug'doy maysasining ifori tutib ketdi...

Erta sahar qozonni ochgan momoning chehrasi yorishdi.

– Sumalakning yuziga laylaklar va mevali daraxtning surati tushibdi. Bu
yil serhosil va serdaromad keladi, – dedi va pichirlab duo o'qidi. Shunday
kunlarga yetkazganiga shukur, deya yuziga fotiha tortdi.

Saida IBODINOVA

ORTIQ – MUSOBAQA G'OLIBI

Poytaxtimizda shaxmat bo'yicha
14 yoshgacha bo'lgan o'g'il-qizlar
o'rtaida o'tkazilgan O'zbekiston
championatida g'olib va sovrindorlar
aniqlandi.

O'zbekiston Madaniyat va sport ishlari vazirligi
hamda Shaxmat federatsiyasi hamkorligida tashkil
etilgan musobaqada yuz nafarga yaqin iqtidor egalari
g'oliblik uchun o'zaro bellashishdi.

O'g'il bolalar o'rtaida barcha sovrinli o'rinalar
Toshkent shahri shaxmatchilariga nasib etdi.
Musobaqada mag'lubiyatsiz dona surgan Ortiq
Ne'matov championlik unvonini munosib himoya qildi.
U to'qqizta partiyadan sakkizta g'alaba, bitta durang
bilan 8,5 ochko jamiq'arib, birinchi o'rinni egalladi.

Birinchilikda championdan yarim ochko olishish
erishgan Saidakbar Saydaliyev kumush medalni qo'lga
kiritdi. U to'qqizta uchrashuvdan oltitasida zafar quchdi
va uch bor durangga rozilik berdi.

FIDE ustasi Temur Igoninning o'yini ham muxlis-u
mutaxassislar e'tiborini qozondi. O'tgan yili Gretsiyada
maktab o'quvchilar o'rtaida o'tgan jahon

championatida sovrindor bo'lgan Temur
mamlakat championatida uchinchi o'rinni
egalladi. Uning asosiy raqobatchilar
O.Ne'matov va S.Saydaliyevga yutqazgani
uchinchi pog'onadan yuqoriga ko'tarilishiga
imkon bermadi.

O'ttiz ikki nafar shaxmatchi dona surgan
qizlar o'rtaida bahslarda poytaxtlik Svetlana
Chaykina va qoraqalpog'istonlik Mohim
Orazmuhammedova sakkiztadan ochko
jamg'ardi. Biroq, qoraqalpog'istonlik shaxmatchi
o'zaro uchrashuvda S.Chaykinaga yutqazgani
bois, qo'shimcha ko'rsatkichlarga ko'ra kumush
medal bilan kifoyalandi. Xoramzlik Nilufar
Yoqubboyeva oxirgi turda toshkentlik Yuliya
Xegayni mag'lubiyatga uchratib, musobaqani
kuchli uchlilikda yakunladi.

Mamlakat championatinining g'olib va
sovrindorlari temra jamoamiz safida xalqaro
mijyodag'i nufuzli musobaqlarda yurtimiz
sharafini himoya qiladi.

Shoh MUHAMMAD

*Mana, yurtimizga intiqib kutganimiz bahor fasli ham kirib
keldi. Bu orada g'ayrati ichiga sig'maydigan, sho'x-shodon
bolajonlarimiz bahorgi xalq o'yninlarini o'ynashni boshlab
yuborishdi. Quyida Sizlarga «Quvlashmachoq» o'yini haqida
ma'lumot beramiz.*

QUVLASHMACHOQ O'YNAYMIZ

O'yinda 15 – 20 ta bola ishtirok etishi mumkin. O'yin tashkilotchisi o'zidan boshlab shu o'yin uchun to'qilgan so'zlar bilan davrada turgan bolalarni sanay boshlaydi. Jumladan, «Onam bergan olmalar, ishonmasang, sanab ko'rt, bir, ikki o'n olti, o'n olti deb kim aytdi, dono Salimjon aytdi, Salimjon mudom bor bo'lsin, doim besh baho olsin. Bir, ikki, uch, to'rt, besh, olti, yetti-ketdi». Oxirgi «ketdi» so'zi davradagi qaysi bolaga to'g'ri kelsa, o'sha ishtirokchi safdan chiqib ketadi. O'yinda yana boshqacha so'zlar ham aytildi. Masalan, «Bir, ikki, olma dikki, safar oyi, sariq chumchuq, bog'da turmay, tez uchib chiq». Bunda «chiq» so'zi qaysi bolaga to'g'ri kelsa, u safdan chiqib turadi. Sanashmachoqlardan yana biri: «Qovun palak chumak otdi, chumak emas, turvak otdi. Turvak qovun shirin ekan, qo'lim tekkan, safdan chiqdi». Bu to'rtlikdan ham «chiqid» so'zi qaysi bolaga to'g'ri kelsa, o'sha bola safdan chiqib turadi. Oxirida bir bola safda qoladi. Ana o'sha ishtirokchi o'zidan oldin safdan chiqqan barcha bolalarni quvlaydi. Quvlayotgan bola qochayotganlardan biriga yetib borib, qo'li yelkasiga tegsa, ushlangan hisoblanadi. Keyin quvlashni ushlangan bola davom ettiradi. O'yinda shunday qoida bor: quvlayotgan bola o'tirgan bolani ushlashi mumkin emas. Shuning uchun quvlayotgan bola yaqinlashishi bilan qochayotgan ishtirokchi darhol yerga o'tirib oladi. O'rnidan turgandan so'ng, yana quvlashi mumkin. «Quvlashmachoq» o'yini shu tarzda davom etadi.

Aziz bolajonlar, siz yashayotgan hududda bahorda qanday o'yinlar o'ynaladi. Shular haqida bizga yozib yuboring. Maktublariningizni kutib qolamiz.

Manzura UBAYDULLAYEVA

LATVIYADAN XUSHXABAR

Yaqinda Latviya poytaxti Riga shahrida sport gymnastikasi bo'yicha o'smirlar o'rtaida o'tkazilgan xalqaro turnirda Turdixon Islomova ko'pkurash bahslarida barcha raqibalarini ortda qoldirib, oltin medalga sazovor bo'ldi. Ushbu yo'nalishda O'zbekiston temra jamoasi umumjamoia hisobida birinchi o'rinni qo'lga kiritdi.

ATLETLARIMIZDAN 10 TA MEDAL

*Yosh sportchilarimizning xalqaro musobaqlardagi muvaffaqiyatlari
ishtiropi yurtdoshlarimizga olam-olam zavq ulashadi.
Sportchilarimiz sharafiga bayrog'imiz ko'tarilib, madhiyamiz
yangraganida esa qatlalarimiz faxr-u iftixorga to'ladи.*

Kuni kecha Tailandning Bangsaen shahrida og'ir atletika bo'yicha yoshlar o'rtaida o'tkazilgan Osiyo championatidagi sportchilarimizning erishgan natijalarini kuzata turib, O'zbekiston og'ir atletika maktabining kelajagi porloq ekaniga, oldindagi yo'zgi Olimpiada o'yinlarida ana shu atletlarimiz sovrindorlar safidan joy olishiga ishonch hosil qildik.

Yosh og'ir atletikachilarimiz o'tkazilgan ushbu nufuzli musobaqada o'zlarining bor mahorat va imkoniyatlarini namoyish etib, muxlis-u mutaxassislarda katta taassurot qoldirdi. Ayniqsa, vazni 85 kilogrammgacha bo'lgan sportchilar bahsida Vatanimiz sharafini munosib himoya qilgan Sherzod Ma'rufjonovning harakatlari, kutilmagan qarorlar raqib sportchi va murabbiylarini anchagina shoshirib qo'ydi. U shtagan dast ko'tarishda 111 kilogramm, siltab ko'tarishda 142 kilogramm, ikkikurash natijasiga ko'ra 253 kilogramm toshni o'ziga bo'yusundirib, uchta kumush medal bilan taqdirlandi. Sportchimizning ushbu ulkan g'alabasi temra jamoamizning qolgan sportchilariga ruhiy dalda bo'lib xizmat qildi. Negaki, Sherzoddan so'ng musobaqadagi ishtirokini boshlagan yana bir yosh atletimiz Fayzulla Nabiyev 77 kilogramm vazn toifasidagi sportchilar bahsida shtangani dast ko'tarishda 129 kilogramm natija qayd etib, kumush medalni qo'lga kiritdi. Quvonarlisi, Osiyo championatida muvaffaqiyatlari qatnashgan Azimjon G'aniyev va Zufar Qodirov o'z vazn toifalarida uchtdan bronza medal sohibiga aylanishdi.

Yosh og'ir atletikachilarimizga galadagi nufuzli musobaqlarda omad tilaymiz!

O'z muxbirimiz

Iqtidori tengdoshing

BILASIZMI?

SEHRLI RANGLAR JILOSI

Bolaning murg'ak qalbiga ergu fazilatlarni jo qilishda maktab hayoti muhim o'rinn tutadi. Negaki, bu yosha boladagi qobiliyat va iste'dod asta-sekin namoyon bo'la boslaydi.

Iqtidori tengdoshingiz, 6-sinf o'quvchisi Abror ISOQOV ham bolaligidan rangli qalam va turli bo'yoqlardan foydalani, rasm chizishni yoqtiradi. Bo'sh qoldi deguncha, qo'liga qog'oz va qalam olib, ona tabiatning bor go'zalligini o'zining beg'ubor tasavvuri orqali ifoda etishga urinadi. Farzandidagi tasviriy san'atga bo'lgan qiziqishni o'z vaqtida ilg'agan onasi Kamola opa Tursunboyeva unga barcha sharoitni yaratib, doim rag'batlantirib bordi.

Rasm chizishga bo'lgan kuchli havas yosh rassomni poytaxtimizdag'i Respublika 2-ixtisoslashtirilgan musiqa va san'at akademik litseyi tomon yetakladi. Abror ayni paytda bu yerda ustozi Abdurahmon aka Nurqobilovdan rasm chizishning nozik sir-asrorlarini puxta o'rganib kelmoqda.

Men hayvonot olamiga juda qiziqaman, - deydi Abror suhbat chog'ida. - Oynayi jahon orqali beriladigan jonivorlar haqidagi ko'rsatuvlarni miriqib tomosha qilaman. O'zim ham uuda xonaki akvariumda besh xil turdag'i 13 dan ortiq balqliqlarni

parvarishlayman. Har birining qaysi turga mansubligini yaxshi bilaman. Ulami o'z vaqtida ovqatlanrib, suvini yangilab turaman.

Kelajakda mohir me'mor bo'lish niyatidagi bu iqtidori tengdoshingizga barcha orzu-umidlari ro'yobga chiqishini, buning uchun tinmay o'qib-izlanish darkorligini aytdik. Zero, mustaqil diyormizda farzandlarimizning ilm olishlari uchun barcha shart-sharoitlar yaratilgan.

Dilorom HOTAMOVA

«BAHORIY AYYOM» MUAMMONOMASI

→	7	3	6	6	1	5	2	3	2	4	*	14
2	3	2	4	*	10	2	4	*	10	9		15
5	*							4				16
1	!							8				*
6	*							-				11
6	9							11				8
10	13							3				17
*	5	12	1	2	*	3	4	1	6			18
!	9	13	5	12	1	2	*	3	7	1	7	1
												19

Kalit so'zlar: 1. Quyosh chiqish payti, subhidam – 11, 15, 2, 4.

2. Uch oy davom etuvchi yil mavsumi – 16, 1, 14, 6.

3. Quyosh galaktika-sidagi sayyora, ona zamin – 17, 10, 5.

4. O'simlikning yer osti qismi – 3, 6, 7, 3, 9.

5. Daraxtzor maskan – 13, 5, 19, 15, 2.

6. Maqoldan: «Yer – xazina, 14, 8, 12 – oltin».

7. Zamindagi baland hudud – 11, 15, 18.

Endi shakldagi raqamlarni kalit so'zlarini javoblaridagi mos harflar bilan almashtirish asosida muammonomani hal eting. Shunda bahoriy ayyom madh etilgan ikki misra she'mni bilib olasiz.

Tuzuvchi:
Husan ORIPOV

17-mart 2014

8

Muassislar:

O'zbekiston Markazot va axborot agentligi,
O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi,
-KAMOLOT- yoshlar ijtimoiy harakati Markaziy
Kengash.
«SOG'LOM AVLOD UCHUN» hukumatga
qarashli bo'lmagan xalqaro xizriya fondi.

Bosh muharrir
Feruza ADILOVA

Gazeta O'zbekiston Matbuot
va axborot agentligida
0208-raqam bilan 2007-yil
2-fevralda ro'yxatdan o'tgan.

TAHIR HAY'ATI:
Omonulla YUNUSOV,
Abdug'ani XOLBEKOV,
Bahodir G'ANIYEV,
Svetlana INOMOVA,
Murtazo SULTONOV,
Zoir ISAJONOV,
Feruza JALILOVA,
Sa'dullo TURSINOV
(Bosh muharrir o'rinosari),
Sobitxon TURG'UNOV,
Zikrilla TESHABOYEV

Navbatchi
muharrir
Dilorom
HOTAMOVA
Rassom
Feruz
MATYOQUBOV
Dizayner
Olovuddin
ORIPOV

Manzilimiz:
Toshkent shahri,
Navoiy ko'chasi, 30-uy.
Indeks: 100129.
Obuna indeksi: 198.
e-mail:
info@tongyulduzi.uz
www.tongyulduzi.uz

Tel./faks: 244-63-08
Tel./faks:
(99871) 244-38-10

«O'zbekiston» NMUIda
chop etildi.
Tahririyatga kelgan barcha
qo'lyozmalar tahrir qilinadi,
mualliflarga qaytarilmaydi.
Haftaning dushshana kuni
chiqadi.
Shakli A-3, 2 bosma taboq.
ISSN 2010-6092
Adadi – 54866
Buyurtma N: J 9430

JONIVORLAR OLAMI

Qadrli bolajonlar! Tinchlik elchisi bo'lgan laylaklar yurtimizga mart oyi boshlarida uchib kelishidan yaxshi xabardorsiz, shundaymi?! Ko'sh, o'zining uzun oyoqlari bilan boshqa qushlardan ajralib turuvchi laylaklar haqida yana qanday ma'lumotlarga egasiz? Quyida ana shu qush haqida ma'lumot beramiz.

Bu jonivor butun Osiyo va Yevropa bo'yab keng tarqalgan bo'lib, Hindiston, Afrika va G'arbiy Xitoyda qishlaydi. Laylaklar tanasining uzunligi 1 metrdan 1,25 metrgacha, og'irligi esa 4 kilogrammiga yetadi.

O'zbekiston hududida oq va qora laylak uchraydi, oq laylak eng ko'p tarqalgan hisoblanadi. Uning uzun tumshug'i va oyoqlari qizil, pati og bo'lsa-da, qanot patlari qora tusadir. Qanotlarini yoqganida, uzunligi 1,55 metrdan 2 metrgacha yetadi.

Qora laylak esa, asosan, o'monlarda yashaydi. U oq laylakka qaraganda biroz kichikroq bo'ladi. Bu qishlar yalanglikdarda, tog'larda va aholi yashaydigan hududlarga yaqin joylarda yashaydi. Laylaklar uyasini daraxtlarga, qoyalarga va minoralar tominga quradi va har yili aynan o'sha uyaga joylashadi.

Laylak bir kecha-kunduzda ikki yuz kilometr masofani bosib o'tishi mumkin. Ullarning sevimli oruqasi qurbaqa hisoblanadi. Ba'zan esa sichqon, quyon va mayda qushlarni ham odatdi. Ona laylak ikkitadan sakkiztagacha tuxum qo'yib, aprel oyining oxirlarida hatsiz laylakchalarni dunyoga keltiradi. Ellik kundan so'ng jazzi palaponorlar qanot qoqib, ucha boshlashdi.

ZUBAYDA tayyorladi